

**WPISUJE ZDAJĄCY**

**KOD**

--	--	--

**PESEL**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--


*Miejsce  
na naklejkę  
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY  
Z HISTORII MUZYKI**

**POZIOM PODSTAWOWY**

**MAJ 2014**

**Instrukcja dla zdającego**

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron i płytę z nagraniami. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera 30 zadań. Do zadań nr 17, 18 i 19 dołączone są przykłady dźwiękowe nagrane kolejno na płycie. Rozwiązuj te zadania po wysłuchaniu przykładów. Przed przesłuchaniem przykładów zapoznaj się z treścią poleceń. Zadania te oznaczone są .
3. Rozwiązania wszystkich zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:  
120 minut**

**Liczba punktów  
do uzyskania: 100**



MHM-P1\_1P-142

**Zadanie 1. (2 pkt)**

Twórczość kompozytora uznana została za ideał polifonicznej muzyki kościelnej XVI wieku. Styl tego twórcy charakteryzuje mistrzowskie operowanie techniką kontrapunktyczną, rygorystyczne traktowanie dysonansu, czysta modalność i spokojna ekspresja. Styl ten kultywowany był w okresie baroku jako *stile antico*, zaś w połowie XIX w. nastąpiło jego odrodzenie za przyczyną reformy ruchu cecylińskiego.

**A. Podaj nazwisko kompozytora, o którym mowa w powyższym tekście.**

.....

**B. Podaj nazwę szkoły kompozytorskiej, do której zaliczany jest ten twórca.**

.....

**Zadanie 2. (3 pkt)**

Uzupełnij tabelę, wpisując nazwy epok, w których wykształciły się podane rodzaje notacji.

Rodzaj notacji	Epoka
modalna	
literowa	
graficzna	
tabulaturowa	

**Zadanie 3. (4 pkt)**

Wymień po jednym kompozytorze reprezentatywnym dla kierunku narodowego w muzyce polskiej, rosyjskiej, czeskiej i skandynawskiej II połowy XIX wieku.

**1. muzyka polska**

imię i nazwisko kompozytora .....

**2. muzyka rosyjska**

imię i nazwisko kompozytora .....

**3. muzyka czeska**

imię i nazwisko kompozytora .....

**4. muzyka skandynawska**

imię i nazwisko kompozytora .....

**Zadanie 4. (4 pkt)**

Rozstrzygnij, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe. Wpisz we właściwe miejsca tabeli słowo *prawda* lub *fałsz*.

1.	Polirytmia polega na jednoczesnym występowaniu w różnych głosach kompozycji przebiegów o kontrastującej strukturze rytmicznej.	
2.	Przeprowadzenie to część fugi, w której temat wprowadzany jest kolejno w poszczególnych głosach.	
3.	Praca tematyczna stanowi istotę konstrukcji przetworzenia w ramach formy sonatowej.	
4.	Klaster to wielodźwięk zbudowany z dźwięków oddalonych od siebie oraz przedzielonych licznymi pauzami.	

**Zadanie 5. (2 pkt)**

Poniżej wymieniono trzy kompozycje ze wspólnym motywem pór roku. Przy każdej kompozycji wpisz imię i nazwisko jej twórcy.

1. Oratorium *Pory roku (Die Jahreszeiten)*.....

2. Cykl koncertów *Cztery pory roku (Le quattro stagioni)* .....

3. Cykl miniatur fortepianowych *Pory roku (Wremienia goda)*.....

**Zadanie 6. (1 pkt)**

**Podkreśl właściwe zakończenie zdania.**

Wprowadzenie w utworach crescendo zarówno w sensie stopniowych zmian siły brzmienia, jak również realizowanego poprzez odpowiednią instrumentację jest zasługą

- A. szkoły berlińskiej.
- B. szkoły mannheimskiej.
- C. szkoły starowiedeńskiej.

**Zadanie 7. (5 pkt)**

Określ kierunek (nurt) stylistyczny lub technikę kompozytorską w muzyce XX wieku, które reprezentują utwory wymienione w tabeli.

	Utwory	Kierunek/technika
1.	John Cage <i>Music of Changes (Muzyka zmian)</i>	
2.	Igor Strawiński, balet <i>Pulcinella</i>	
3.	Alan Berg <i>Lyrische Suite (Suita liryczna)</i>	
4.	Krzysztof Penderecki <i>Polymorphie (Polimorfia)</i>	
5.	Béla Bartók <i>Allegro barbaro</i>	

**Zadanie 8. (6 pkt)**

Na podstawie analizy zapisów nutowych fragmentów trzech kompozycji z różnych epok wpisz nazwę epoki, z której pochodzi dany utwór oraz określ gatunek muzyczny każdego z nich.

**Przykład 1.**

The image shows a musical score for three instruments: Violin Concerto, Violin da Ripieno, and Cembalo. The score is divided into three systems, each starting with 'Adagio'. The first system includes Violin Concerto (Viol. concert.), Violin da Ripieno (Viol. di rip.), Viola (Vla.), and Cello/Double Bass (Vc. Cb.). The second system includes Violin Concerto (Viol. concert.), Violin da Ripieno (Viol. di rip.), Viola (Vla.), and Cello/Double Bass (Vc. Cb.). The third system includes Cembalo (Cemb.). The tempo changes to 'Allegro' in the second and third systems. The score includes various musical notations such as dynamics (p, f), articulation (accents), and fingerings.

epoka .....

gatunek .....

Przykład 2.

Superius. 5  
Et in terra pax ho-mi-ni-bus, bo-nae vo-lun-ta-tis. Lau-da-mus

Altus.  
Et in terra pax ho-mi-ni-bus, bo-nae vo-lun-ta-tis: Lau-da-mus

Tenor.  
Lau-da-mus

Bassus.  
Lau-da-mus

10  
da-mus te. Be-ne-di-ci-mus te. Ad-o-ra-mus te. Glo-ri-fi-ca-mus te.

te. Be-ne-di-ci-mus te. Ad-o-ra-mus te. Glo-ri-fi-ca-mus te.

15 20  
Gra-ti-as a-gi-mus ti-bi, prop-ter ma-gnam  
-mus te. prop-ter ma-

mus te. Gra-ti-as a-gi-mus ti-bi, prop-ter ma-gnam

epoka .....

gatunek .....

Przykład 3.

V  
Eni Cre-á-tor Spl-ri-tus, Méntes tu-órum ví-si-ta :

Imple su-pérna grá-ti-a Quae tu cre-ásti pécto-ra. 2. Qui

dí-ce-ris Pa-rácli-tus, Altíssimi dó-num Dé-i, Fons vívus,.

epoka .....

gatunek .....

**Zadanie 9. (3 pkt)**

Wykonaj polecenia A–C.

**A. Wyjaśnij, na czym polega zasada konstrukcyjna wariacji ostinatowych.**

.....

.....

**B. Wskaż formę muzyki barokowej, w której występowały tego typu wariacje.**

.....

**C. Wymień jeden z utworów Jana Sebastiana Bacha, w którym kompozytor zastosował wariacje ostinatowe.**

.....

**Zadanie 10. (3 pkt)**

Połącz dzieła muzyczne z właściwymi dla nich źródłami inspiracji. W tym celu przyporządkuj cyfry po jednej literze.

Dzieła muzyczne	Źródła inspiracji
1. Feliks Mendelssohn-Bartholdy <i>Uwertura koncertowa „Hebrydy”</i>	A. temat własnej pieśni
2. Franz Liszt <i>Symfonia Faustowska</i>	B. poezja Heinricha Heinego
3. Robert Schumann cykl pieśni <i>Miłość poety</i>	C. dramat Johanna Wolfganga Goethego
4. Franz Schubert <i>Fantazja „Wędrowiec”</i>	D. podróż do Szkocji
	E. podróż do Francji

1.	2.	3.	4.
----	----	----	----

**Zadanie 11. (1 pkt)**

Uporządkuj chronologicznie wymienione nazwiska wybitnych wykonawców w historii muzyki. W tym celu wpisz przy każdym numerze odpowiednie nazwiska.

Paweł Kochański, Jascha Heifetz, Joseph Joachim

1. ....

2. ....

3. ....

**Zadanie 12. (1 pkt)**

Podaj nazwisko twórcy, który uważany jest za najwybitniejszego polskiego kompozytora późnego baroku, autora m.in. takich dzieł, jak: *Completorium*, *Conductus funebris*, *Missa paschalis*, *Laetatus sum*, *Missa Rorate*.

.....

**Zadanie 13. (3 pkt)**

W tabeli zaznacz odpowiednimi literami wiek, w którym:

- A. wykształciła się technika fauxbourdon,
- B. powstało organum melizmatyczne,
- C. powstał ricercar,
- D. wykształcił się motet izorytmiczny.

Wiek	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI
Litera												

**Zadanie 14. (2 pkt)**

Wykonaj polecenia A i B.

- A. Podaj nazwę gatunku muzyki religijnej, którego podstawę stanowi opis męki Chrystusa według tekstu jednej z czterech Ewangelii.
- .....

- B. Wymień dwóch kompozytorów z różnych epok, którzy należą do twórców tego gatunku.
- .....

**Zadanie 15. (1 pkt)**

Uporządkuj chronologicznie podane symfonie Josepha Haydna. W tym celu wpisz kolejne numery w odpowiednie miejsca w tabeli.

<i>Symfonia fis-moll „Pożegnalna”</i>	
<i>Symfonia G-dur „Niespodzianka”</i>	
<i>Symfonie „Pory dnia”</i>	

**Zadanie 16. (1 pkt)**

Podaj tytuł utworu Aleksandra Skriabina, w którym kompozytor do ogromnego składu orkiestry dołączył chór oraz fortepian świetlny, rzucający na ekran kolorowe plamy zsynchronizowane z dźwiękami.

.....

**Zadanie 17. (3 pkt) ⚡**

Przykłady dźwiękowe do zadania to fragmenty dwóch utworów Wolfganga Amadeusa Mozarta. Po wysłuchaniu obu przykładów wykonaj polecenia A i B.

**A. Określ gatunek muzyczny wynikający z obsady wykonawczej.**

Przykład 1. ....

Przykład 2. ....

**B. Określ rodzaj melodyki dominującej w obu przykładach.**

.....

**Zadanie 18. (4 pkt) ⚡**

Wysłuchaj dwóch przykładów muzycznych, które reprezentują różne rodzaje form wokalnych i wykonaj polecenia A–C.

**A. Przyporządkuj przykłady muzyczne wybranym spośród poniższych rodzajom form wokalnych. Wpisz numer przykładu we właściwą rubrykę w tabeli.**

Rodzaj formy wokalne	Numer przykładu
cavatina	
aria koncertująca	
recitativo accompagnato	
recitativo secco	

**B. Określ epokę, w której powstały zaprezentowane utwory.**

.....

**C. Podaj nazwę gatunku scenicznej muzyki wokально-instrumentalnej, w którym wymienione w tabeli formy stanowią element konstrukcyjny.**

.....



**Zadanie 19. (3 pkt) ☞**

Na podstawie analizy wysłuchanego przykładu dźwiękowego wykonaj polecenia (A–C).

A. Określ epokę, w której powstał zaprezentowany w przykładzie utwór.

.....

B. Podaj nazwę formy muzycznej zastosowanej w utworze.

.....

C. Wskaż dwa wybrane środki kompozytorskie zastosowane do realizacji tej formy.

.....

.....

**Zadanie 20. (2 pkt)**

A. Wskaż, w którym okresie twórczości Fryderyka Chopina powstały wymienione kompozycje:

*Wariacje B-dur na temat La ci darem la mano,*  
*Rondo à la krakowiak F-dur,*  
*Koncert fortepianowy f-moll.*

okres twórczości: .....

B. Podaj nazwę stylu muzyki fortepianowej, którego cechy występują we wskazanych w punkcie A utworach Chopina.

.....

**Zadanie 21. (3 pkt)**

A. Olivier Messiaen należy do kompozytorów, którzy stworzyli indywidualne systemy muzyczne. Wskaż wybrane elementy indywidualnego systemu rytmicznego i indywidualnego systemu tonalnego tego twórcy.

1. system rytmiczny:

.....

2. system tonalny:

.....

B. Podkreśl dwa źródła inspiracji charakterystyczne dla stylu twórczości Messiaena.

śpiew ptaków, ludowa muzyka hinduska, teoria pitagorejska, liryka starofrancuska

**Zadanie 22. (3 pkt)**

Połącz nazwiska kompozytorów z odpowiednimi utworami. W tym celu przyporządkuj cyfry od 1 do 4 po jednej literze.

Kompozytorzy	Dziela muzyczne
1. Claudio Monteverdi	A. <i>Wilhelm Tell</i>
2. Giacomo Puccini	B. <i>Fidelio</i>
3. Gioacchino Rossini	C. <i>Turandot</i>
4. Giuseppe Verdi	D. <i>Koronacja Poppei</i>
	E. <i>Nieszpory sycylijskie</i>

1.	2.	3.	4.
----	----	----	----

**Zadanie 23. (2 pkt)**

A. Podkreśl właściwą datę powstania ugrupowania artystycznego pod nazwą *Spółka Nakładowa Młodych Kompozytorów Polskich*.

1895      1901      1905      1925

B. Podaj imię i nazwisko wybitnego kompozytora polskiego, który pozostawał bliski idealom wyżej wymienionego ugrupowania, chociaż nie był formalnym jego członkiem.

**Zadanie 24. (4 pkt)**

Uzupełnij poniższe zdania, wpisując odpowiednie informacje dotyczące biografii i twórczości Ludwiga van Beethovena.

- W listopadzie 1792 roku Ludwig van Beethoven opuścił na zawsze .....  
i wyjechał na stałe do .....
- Charakterystyczną cechą symfonii Beethovena jest wzrost obsady orkiestrowej, np. w finale *V Symfonii c-moll*, w której kompozytor zastosował dodatkowo flet piccolo, kontrafagot oraz trzy .....
- Jedynym zamierzonym przez kompozytora przykładem programowości w muzyce fortepianowej jest ..... skomponowana w 1809 roku z okazji wyjazdu z Wiednia arcyksięcia Rudolfa i jemu dedykowana.
- Swoim sympatiom dla ideałów rewolucyjnych kompozytor dał wyraz m.in. w operze .....

**Zadanie 25. (5 pkt)**

Wykonaj poniższe polecenia A i B.

**A. Wymień trzy koncerty instrumentalne Johannesa Brahmsa.**

1. ....
2. ....
3. ....

**B. Wskaż koncert, w którym Brahms odszedł od 3-częściowej budowy cyklu oraz podaj liczbę jego części.**

koncert .....

części .....

**Zadanie 26. (3 pkt)**

Podaj nazwę stylu, którego dotyczy zamieszczony poniżej opis, oraz wskaż epokę, w której ten styl się wykształcił. Podaj nazwę ugrupowania artystycznego, którego członkowie postulowali i rozwijali styl muzyczny, o którym mowa w tekście.

Podstawą i punktem wyjścia dla nowego stylu stał się tekst literacki, który miał być tak opracowany przez kompozytora i odtworzony przez wykonawcę, by cała jego zawartość treściowa mogła być zrozumiana i głęboko przeżyta. Wzorem miała być muzyka antyczna, o której wiadomo było, iż „cudownie oddziaływała” na słuchaczy. Recytacyjny śpiew solowy z towarzyszeniem basso continuo zastąpił dotychczasową wielogłosowość, która, jak twierdzono, uniemożliwiała wyrazisty przekaz tekstu.

A. nazwa stylu: .....

B. epoka: .....

C. nazwa ugrupowania artystycznego: .....

**Zadanie 27. (2 pkt)**

Przy każdym zdaniu wpisz odpowiedni numer i tytuł symfonii Henryka Mikołaja Góreckiego.

1. W I części tej symfonii, przeznaczonej na sopran solo i orkiestrę, Górecki wykorzystał tekst *Lamentu świętokrzyskiego z Pieśni łysogórskich* z XV wieku.

.....

2. W symfonii na sopran solo, baryton, chór mieszany i orkiestrę Górecki wykorzystał cztery wersety z psalmów oraz cytaty z *De revolutionibus* Mikołaja Kopernika.

.....

**Zadanie 28. (5 pkt)**

Na podstawie analizy zapisu nutowego pieśni Wacława z Szamotuł *Powszednia spowiedź* wykonaj polecenia A–C.

The musical score is for a four-part vocal setting. The lyrics are: "Ach, mój nie - bie - ski Pa - nie, Bo - że wszech - mo - ga - cy." and "w je - dy - no - ści Trój - ce Świę - tej wie - cznie kró - lu - ją - cy." The score is divided into two systems, with measures 5-10 and 15-20. The vocal parts are Cantus, Altus, Tenor, and Bassus.

**A. Określ obsadę wykonawczą prezentowanego utworu.**

.....

**B. Pieśń jest skomponowana z wykorzystaniem techniki cantus firmus (główna melodia znajduje w tenorze), ale widać tu też zastosowanie charakterystycznej techniki kontrapunktycznej dotyczącej wzajemnej relacji głosów. Podkreśl nazwę tej techniki i wyjaśnij, na czym ona polega.**

punktualizm      hoquetus      nota contra notam      fauxbourdon

wyjaśnienie:

.....

.....

**C. Podaj nazwę jeszcze innej techniki polifonicznej obecnej w twórczości Wacława z Szamotuł i wskaż przykład jego dzieła, w którym kompozytor zastosował tę technikę.**

technika: .....

przykład utworu: .....

**Zadanie 29. (4 pkt)**

Instrumenty przedstawione na ilustracji należą do grupy chordofonów i pochodzą z różnych epok. Przeanalizuj ilustracje, a następnie wykonaj polecenia A i B.

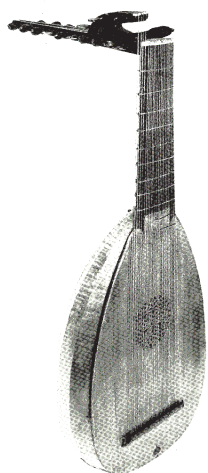
1.



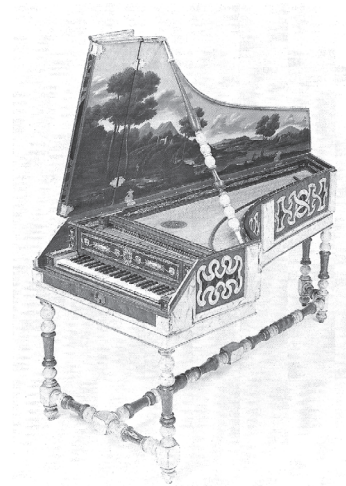
2.



3.



4.



**A. Wpisz nazwy instrumentów.**

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

**B. Uzupełnij tekst.**

Do grupy chordofonów szarpanych należą instrumenty przedstawione na ilustracjach nr .....

..... Najmłodszym w tej grupie jest instrument z ilustracji nr .....

Rodowód arabski ma instrument z ilustracji nr .....





**BRUDNOPIS**